

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan ~~večer~~, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vsa leta 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmaza hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Ljubljanski mestni statut v deželni zbornici.

Nekateri ljubeznivi „prijatelji“ dr. Zarnika so se celo drznili trditi, da je mandat položil iz samega strahopetstva pred Deschman-om, ker je prišel ta predmet v večerni seji pretečene sabote na vrsto o katerem bi bil imel on poročati. Mislimo, da se bo vsakdo, ki pozna kranjsko parlamentarno zgodovino zadnjih 15 let le malo površno, takim abotnim trditvam smijel.

Slišali smo, da je Deschman imel dolgo trajajoč meritoričen govor proti vsebini predloženega statuta in da je nazadnje za zabelo pa še nekaj iz letnega poročila 80. leta prebral. To je bila tista nameravana strašanska „bomba“, o kateri so že nemškutarski poslanci v dopoldanji seji govorili. Gosp. Deschman je v tem slučaju ravnal, kakor kak izvežban „prestidigitateur“ na Franc Jožefovem trgu. Misli si je: ako narodne poslance s svojo „bombo“ preloputnem, — dobro; ako se mi pa to ne posreči, moram pa zato tudi meritorično proti statutu govoriti, ker utegne nazadnje le na Najvišje mesto z vsemi debatami priti. Potem se more zgoditi, da tudi moj govor kaj koristi, ka se postava ne potrdi.

V resnici pa je bilo njegovo orožje — ne z dinamitom nabasana bomba, nego čisto navadna žoga.

Smelo trdimo, da ni ta Deschmanova „bomba“ dr. Zarnikovega poročila niti v jedni točki omajala, še manj pa odsekove resolucije. Povedal je res, da je ta postava že romala na Dunaj in da je bila potem vrnena v Ljubljano z opazko nekega ministrskega uradnika (makar tudi sekcijškega šefa), da ne zasluži biti predložena Najvišjemu mestu. To je vse!! S tem je izrečno konstatovano, da ukaz 40. §. dež. reda še do današnjega dneva ni

spolnen, in da stvar še zmiraj tako visi, kakor 71. leta.

Odločilno je pri vsaki postavi samo to, če pride jedenkrat rešitev z Najvišjega mesta, katero naznani, ali je račilo jo potrditi, ali ne.

Ako se potrditev odreče, je tehničen izraz za ta slučaj v uradni Dunajčanki: Dem vorgelegten Gesetzentwürfe wurde die Allerhöchste Sanktion nicht ertheilt, ali pa: wurde die Allerhöchste Sanktion nicht zu Teil. To jedino bi bilo merodajno; kar se pa, še jedenkrat poudarjamo, do današnjega dne še ni zgodilo.

Torej je imel deželni predsednik gosp. baron Winkler popolnoma prav, ko je v odseku izustil, da ta postava še ni bila do zdaj Najvišjemu mestu predložena.

Smelo nadalje trdimo, da ima po 40. §. dež. reda še zdaj deželni prvomestnik dolžnost to postavo na Najvišje mesto poslati.

Korektno je postopal poročevalec, ko se ni dal od Deschman-a zmotiti in je odsekovo resolucijo zmirom po konci držal. Velika škoda pa je, da ga neso vsi narodni poslanci ubogali. Odsek v svojem poročilu družega ne zahteva, nego da se postava Najvišjemu mestu predloži, da pridemo vendar jedenkrat do konečne rešitve. Sicer je gospod deželni predsednik po imenovanem §. deželnega reda dolžan to storiti, ne glede na to, ali deželni zbor to prosi ali ne. Se ve da bi bil gospodu deželnemu predsedniku posel veliko olajšan, ako bi bili narodni poslanci nasvetovani resoluciji pritrtili, in bi se ne bili dali po Deschman-ovi „bombi“ zbegati.

Deschman, lokav in premeten parlamentarec, se ni prvokrat s takim humbugom spustil v boj.

Leta 1872., ko je bila v deželnem zboru viharna debata zaradi tega, ker je tedanja Auerspergova vlada protipostavno g. Merhal-a mesto predloženega ranjkega profesorja Tušeka v deželni šolski

svet imenovala. takrat je rekel Deschman proti narodni stranki obrnen: „Saj ste vi sami krivi, da je vlada tako ravnala, ker slovenski tekst šolske postave veli, da deželni odbor ima le pravico nasvete staviti — (einen Rathschlag zu ertheilen), — kar je vse kaj družega, nego nemški „Vorschlag“, in vlada se je po vsi pravici slovenskega teksta postave držala.“ Potem je še po svoji stari navadi progljivo dostavil: „An allem dem ist offenkundig nur ihre leichtsinnige Gesetzesfabrikation schuld!“

Bila je tudi takrat večerna seja zadnja tistega zasedanja. Galerije so bile napolnene, poslanci so se debelo drug družega pogledovali, ker splošni utis je bil: „Obstupuere omnes, intentique etc.“, ko se je Deschman sam seboj zadovoljen usedel, okoli sebe kakor triumfator gledajoč, kakšen poraz je njegova „bomba“ napravila. Ranjki dr. Costa pa na to čisto mirno ustane in še mirnejše po priliki odgovori: „Takrat, ko je bila šolska postava v veljavo prišla, še nismo imeli veljavne postave o slovenskih tekstih pri deželnih zakonih in to, kar je gosp. Deschman navajal, je le prosta prestava prof. Konešegga, ki nas ravno tako malo briga, kakor če bi bil gospod prelagatelj rekel mesto „nasvet“ „riba“ ali „sneg“ itd.; — tekst postave je jedino le v nemščini avtentičen in nam se je držati samo besede „Vorschlag“.

Po tej Costovi izjavi je nastala v zbornici splošna velika veselost in po g. Deschmanu vržena „bomba“ ni bila družega nego poteptana žoga, iz katere je na vseh straneh žima gledala. Nek blizu Deschmanna sedeč nemškutarsk poslanec mu je pa prišapnil, da so tudi narodni poslanci slišali: „Mein lieber Freund, da haben sie sich wohl blamirt!“ St.

Letošnje učiteljsko zborovanje v Ljubljani.

Kakor so se še vsako leto zbrali slovenski učitelji v beli Ljubljani, da so se posvetovali v

LISTEK.

Dolenjska pisma.

III.

Zadnjič pisal sem Vam gospod urednik, da je naš materni jezik v središču Dolenjske po polnem izključen iz naših firm. Sploh imajo tu pri nas ljudje jako zastarele nazore. Človek voli narodnega kandidata, je ud Čitalnice, zahaja na čitalnične veselice (slovenske časnike čitati in podpirati celo ni treba), potem je po teh nazorih človek storil svojo narodno dolžnost. Nam pa to nikakor ne zadostuje; tisti, ki podpira pri vsakej priliki, vselej in kolikor je mogoče narodno stvar, ki se poslužuje pri vsakej priliki svojega maternega jezika, ki izreja svojo deco v narodnem duhu, in ki je mimo tega pri vsakej volitvi zanesljiv narodnjak in ud Čitalnice: ta je po našem mnenju dober narodnjak in spolnuje svojo narodno dolžnost.

Ne bodem trdil, da narodna ideja v zadnjih letih ni močno napredovala pri nas. Dobili smo narodnega poštenega župana, ki se briga

za prospeh mesta, dobili smo naroden mesten zastop; starega smo pokopali „ohne sang und klang“. Narodni poslanec zastopa nas v deželnem in državnem zboru, večino imamo v vseh korporacijah, le pri požarnej straži (recte feuerwehr) ne, in tudi tu bi lahko dobili ogromno večino, ko bi le narodnjaki pristopili k društvu. Zadnji čas osnoval se je naroden pevski zbor; vse to je lepo in nas veseli, a vendar to še ni dovolj. Mi kažemo vse premalo proti našim nasprotnikom našo narodnost in če se poslužujemo le mej somišljenci svojega jezika, mislimo, da smo že dovolj storili. Če pa pridemo na dom katerega tukajšnjega narodnjaka, zapazili bodemo v našo žalost, da še vedno prevladuje v rodbinah nemški jezik na račun našega maternega jezika, katerega izpodriva. Otroci tolčejo v najbolj nežnih letih, ko njih um še ni po polnem razvit, nemški jezik in rekli bi, da je ta bolezen pri tukajšnjih narodnjakih jako razširjena in nekako epidemična, pa kakor pravijo, neki tudi v belej Ljubljani ni neznana. In to je velika kvar našemu napredku, kajti otrok se že v svojih prvih dneh nekako privadi nemščini; posledica temu pa je, da ne govori ne nemškega ne slovenskega jezika pošteno, kadar nekoliko odraste. In

temu se naši nasprotniki po pravici rogajo. Sešla sta se, ni dolgo temu, nemčursk in naroden meščan in pripeljala seboj svojo deco. Deca nemčurskega meščana govorila je mej seboj slovenski, deca narodnjakova pa je kramljala le nemški. Ko to nemčursk meščan zasliši, zasmeje se rekoč: „Ti praviš, da si Slovenec, tvoja deca govori pa le nemški, kako pa je to?“ Narodnjak se ve da na to ničesar ne odgovori, kar je bilo po polnem naravno; gotovo mu pa ni bilo ljubo, da ga je nemčur spomnil na njegovo narodno dolžnost. Pri nas še tudi dosti premalo prebiramo slovenske knjige in časnike in, kakor vemo iz zanesljivega vira, so pri nas razni žurnali iz nemškega rajha, ki donašajo ravber-romane, v velikej časti in se prav dobro spečavajo, sosebno pri nežnem spolu. Gotovo jim ne ugaja slovensko berilo; morebiti neso še naši romani in beletristični časniki sposobni za salon; ali mi ne vemo, kakšni spisi bi bili našim gospem in gospicam in recimo tudi gospodom po godu, da bi jim jih omislili.

Posledica temu je, da se je tu razvil poseben dijalekt nemški; kako naj ga krstimo, ne vemo; morebiti bi, čuvši to zmes, kak ultra-nemški klativitez tu zasledil sledi starodavne nemške kolonije. In v

zadevi svojih društev, zastran svojih pravnih in občnih šolskih razmer, tako se je sešlo tudi v četrtek, 18. t. m. v sobi slovenskega učiteljskega društva pri sv. Jakobu blizu 40 učiteljev, da so obhajali občni zbor „Vdovskega učiteljskega društva“, „Slovenskega učiteljskega društva“ in „Narodne šole“. Pod predsedništvom g. dr. Jarca posvetovalo se je najprvo društvo, ki podpira onemogle kranjske učitelje, njih vdove in sirote. To društvo šteje 70 udov in ima že 43.000 gl. premoženja. Pri letošnjem občnem zboru se je podelilo nekaj darov, v skupnem znesku 100 gl., in privolile novim vdovam in sirotam po društvenih pravilih pripadajoče pokojnine. (Ravno 100 gl. je bilo društvo letos prijelo od presvetlega cesarja.) Stari odbor se je na novo izvolil, le namesto umrlega odbornika se je volil učitelj Punčah iz Rudnika. Potem je bil občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ pod predsedovanjem g. Praprotnika. K temu zboru so došli tudi nekateri zastopniki primorskih in štajerskih učiteljev; navzočen je bil tudi deželni poslanec g. dr. Sterbenec. Po prijaznem nagovoru gosp. predsednika, ki je poudarjal, da slovenski učitelji v beli Ljubljani letos že 15. leto zborujejo in vedno narodno šolo dosledno zagovarjajo, poročala sta tajnik (g. Govekar) in blagajnik (g. Tomšič). Društvo šteje 132 udov, v minulem letu je imelo 250 gl. dohodkov in blizu 180 gl. stroškov. Njegovo delovanje pa je bilo v tem, da je prirejalo pedagogijska predavanja, da si je omislilo društveno sobo in pomohilo svojo knjižnico. Potem je razpravljal g. Lapajne vprašanje o uplivanju šolske novele na slovenske šolske razmere. Jedro njegovega govora je bilo, da se slovenske šolske razmere po tej postavi bistveno ne bodo spremenile. Ker pa ona vender le zahteva, da se učni načrt nekoliko preuredi, in ker nova šolska novela zlasti meščanske šole poudarja in povzdiguje, zato je govornik sledeče predlagal: 1. Odbor učiteljskega društva naj po primernem potu na to deluje, da se učni načrti in učni navodi kranjske dežele z ozirom na omenjeno postavbo in dotične ministerijalne naredbe ter z ozirom na potrebe v naši deželi preuredi. 2. Odbor naj po primernem potu razjasni korist meščanskih šol, zlasti koristi obrtnijske meščanske šole za Ljubljano in Idrijo. — Debate o Lapajnejevem govoru in o predloženih resolucijah udeležila sta se učitelja Gabršek in Močnik, ki sta se bistveno z njim ujemala; vsled tega sta bila njegova predloga odboru v nadaljnjo razmišljanje in izpeljevanje izročena. Naposled so prišli raznovrstni predlogi na vrsto, in sprejeti so bili sledeči: 1. Predlog g. Ranta o zopetni prošnji na deželni šolski svet za dovoljenje predplač ljudskim učiteljem. 2. Predlog g. Dimnika o prošnji na deželni zbor v prihodnjem zasedanju za dovoljenje opravičnih doklad šolskim

učiteljem jednoraznednic in o prošnji za povišanje učiteljskih kvinkvenij z ozirom na učiteljske plače, urejene po postavi od l. 1879. 3. Predlog g. Lapajneja o literarnem delovanju „Slovenskega učiteljskega društva“. Le deloma je bil sprejet, t. j. odboru izročen v daljno pretresovanje, predlog g. Gabrška o podružnicah učiteljskega društva po vsem Slovenskem. Debate o tem zanimivem predlogu se je udeleževalo mnogo gospodov, zlasti pa gg.: Anžlovar, Kante, Žvagen, Lapajne, Tomšič, Stegnar, Močnik, Zarnik, Gabršek itd.

V društveni odbor so se volili prejšnji odborniki in še g. Lapajne. Društveni predsednik je še pozval zborovalce, da so trikrat zaklicali „živijo“ presvetlemu cesarju in sklenil je zanimivo zborovanje, o katerem bode že učiteljski organ „Tovariš“ obširnejše poročal. Ker je bilo pozno, ni se utegnilo pred obedom posvetovati še o društvu „Narodna šola“; obveljal je samo predlog, da naj stari odbor še dalje upravlja društvene zadeve. Pri skupnem obedu pri „Virantu“ so bile napitnice na zaslužene šolnike, katere je presvetli cesar sam odlikoval, namreč na gospode: Praprotnik, Tomšič, Levičnik in Borštner. J.

Deželni zbor kranjski.

(XII. seja dne 13. oktobra 1883.)

(Dalje.)

Poslanec Luckmann, kateri je menda postal zdaj „Sprechminister“ nemške manjšine v deželnem zboru, pravi proti poslancu Šukljeju, da se je ta svoj velikanski govor menda že prej naučil, predno je slišal njega (Luckmannove) ugovore proti volilni reformi. 33 paragrafov volilnega reda za Kranjsko se ima preurediti in to s tako hitrostjo, ki je nečuvna. Gospod Luckmann obžaluje, da je poslanec Šuklje statistične podatke, ki so mu bili na razpolaganje, rabil le za se, in da jih ni izročil odseku za volilno reformo. Sploh pa se za slovenski narod, katerega je Šuklje tako naglaševal, ne bode pridobilo nič z reformo in se tudi nič ne mudi, vsaj bode volitev še le v šestih letih. Postavni načrt volilne reforme pa ima toliko napak, da vsled teh ne bode dobila Najvišjega potrjenja.

Poslanec Šuklje odgovarja, da Luckmannov predlog meri le na to, da bi se vsa stvar zavlekla. Ako si ni oglel statističnega gradiva, je to njegova krivda, kajti materijal je bil na razpolaganje v zadnjih volilnih operatih, njemu kakor gospodu Luckmannu.

Poslanec dr. Schrey govori tako slabo, kakor ga še nismo čuli. Z vitezom Schneidom hoče polemizovati a niti jednega uspeha ne more doseči, kar se mu pri njegovem sarkazmu sicer večkrat posreči. Jadikuje nekako po statističnih podatkih, kajti Šukljejevi mu ne ugajajo. Pravi tudi, da treba čakati, da se vsi davki konečno uredi. Tudi se mu

ne dopada, da se ni za kmetske občine uvelo tajno glasovanje in da se je sploh tajno glasovanje v mestih in trgih od večine deželnega zbora vzprejelo le kot jako grenko zdravilo. Če misli vitez Schneid, pravi dr. Schrey, da bode potem ko se vzprejme volilna reforma, nastal mir v političnem boju, se jako moti, kajti ko bode po volilni reformi več volilcev, bode tudi volilno gibanje širše. Da so v družih deželnih zborih vzprejeli Nemci volilno reformo, storili so to, ker so imeli dovolj statističnega gradiva. On podpira predlog g. Luckmanna, da se stvar izroči deželnemu odboru v posvetovanje.

Poslanec dr. Vošnjak: „Deželni odbor, ko je predložil slavnemu deželnemu zboru načrt volilne reforme, omejil je svoje nasvete na iste točke preuredb, ki so se nasvetovali v družih sosednih deželah, v Štajerskeji in Koroškeji, namreč: da mesta in trgi volijo doma in da dobe petakarji volilno pravico v deželni zbor, kakor jo imajo sedaj že za državni zbor. Ako se sklicuje g. dr. pl. Schrey na to, da je štajerski in koroški deželni odbor dovolj statističnega gradiva dodal svojim predlogom, moram temu oporekati, kajti imel sem dotična poročila v rokah in zagotavljam slavni deželni zbor, da se obe poročili ne razlikujeta od poročila kranjskega deželnega odbora in da v obeh ni najti statističnih dat. Namen deželnega odbora bil je v prvi vrsti: v sklad spraviti deželni volilni red z državnim volilnim redom.

Ako zdaj pred nami leži ves drug načrt volilne reforme, je temu kriva le desna stran te visoke zbornice; kajti ko smo se začeli razgovarjati z manjšino, naznanjala nam je celo vrsto svojih želj, na katere se je moralo ozirati v postavi; to se je ponavljalo dan za dnevom in gospodje so dan za dnevom kaj novega zahtevali. Tako je prišlo, da se je vzprejelo določilo tajnega glasovanja, da se je vzela volilna pravica ženskam, da se nobeden trg ni imel uvrstiti v mestno skupino itd. Res čudno se mi zdi, da zdaj, ko se je zahtevam manjšine ustreglo v vseh zadevah do skrajne meje, pride ista s predlogom, da se neče spuščati v podrobno obravnavo volilne reforme.

Odkritosrčno povem, da jaz nesem nikakor navdušen za predloženi postavni načrt volilne reforme; a ker nahajam v njej vender za našo stran več dobrega ko slabega, bodem za njo glasoval. Pred vsem mi ni po volji, da je prišel v načrt § 11 deželnega volilnega reda, kateri določuje volilno pravico velikega posestva in to še z dostavkom, da je odslej treba $\frac{1}{6}$ gruntnega davka od cenzusa 100 gl.

Mi smo do sedaj volili na podlagi oktroirane volilnega reda od 26. februarja 1861, ljudstvo do sedaj še ni pritrdilo temu volilnemu redu. A danes sklepamo narodni poslanci in če pritrujemo tej določbi, sankcioniramo v imenu naroda predpra-

➤ Dalje v prilogi. ➤

teh mislih potrdilo bi ga gotovo tudi to, da se je tu pri zadnjem štenji ljudstva upisalo okoli šest sto ljudij (čujte! čujte!) za Nemce. Ko bi imel vsaj nekaj filologične žilice v sebi, lotil bi se jaz tacega dela ter v kratkem sestavil leksikon tega dijalekta; žalibog da nesem sposoben za ta posel. In da danes vse to omenjam, vodi me jedino le misel, da zacementimo po polnem te rane, ki nas tako bolé na našem lastnem životu. Pustimo vender jedenkrat zastarelo, za nas tako nesrečno misel, da naš jezik ni sposoben za salon, da nam naše knjige ne podajajo tega, kar nemške, da ne izobražujejo, kakor nemške knjige. To je se ve da resnično, da naša literatura do sedaj ni še producerala „rauberromanov“ in da jim tudi za v bodoče ni pri nas tal; to pa je za našo izobrazbo ravno dobro in ugodno. Izreja in izobrazba na narodnej podlagi koristila bode mnogo narodnemu gibanju in gotovo tudi nam samim; postopajmo v tem oziru neomahljivo. Bodimo nasprotniki vsake nenaravne odgoje in izreje; in da je nemška izreja pri nas nenaravna, tega ni treba še posebej omenjati. Le na ta način bodemo napredovali in spolnovali narodno dolžnost, ki nam naj bo čez vse sveta!

Civis.

Železnica pod morjem.

(Preko kanala La Manche.)

Že pred osemdesetimi leti, predno je še kdo mislil na železnice, pečal se je francoski inženir z misljo, ali bi se ne dalo napraviti pod morjem subcesto, katera bi vezala Anglijo z deželo Francosko. Načrti njegovi, predloženi tudi Napoleonu, tedanjemu konzulu, se zgubljene neso več našli. Stvar tako izprožena ni zaspala, a uspešno se je lotil je bolj pozno okoli 40. leta Thomé de Gamond, ki je bil veliko svojega imetja žrtvoval, predno je prišel do zanesljivega prepričanja, da se morská tla pod kanalom La Manche dadé predreti. 1857. leta je v tej zadevi šel na Angleško ter govoril z ministrom prvosednikom. A lord Palmerston, ki je dosledno bil za osamljenje Anglije, tudi Gamondovih mislij odobril ni. Vse drugače pa kraljica in njen soprog. Viktorija je baje dejala: „Ako francoski inženir zgotovi predor, dala mu bodem blagoslov v svojem in v imenu vseh angleških dam“. Gamond je na to še marljivejše preiskoval morská tla, ne brez smrtne nevarnosti; poslednjikrat so se mesozére ribe tako vanj zaganjale, da je skoro zavest zgubil in le s

težavo rešil svoje življenje. Veščaki so Gamondove načrte odobrili ter predlagali, naj bi se na vkupne stroške francoske in angleške vlade poskusilo predirati, da se pokaže, koliko je v resnici na tem. Te nasvete se pa ni poslušalo.

Ali inženirji se neso dali oplasiti. Angleški John Hawkshaw preiskoval je na dalje tehniško in geologiško stran podjetja; William Low je zlasti dal odgovor na vprašanje, kako bi bilo z zrakom v predoru; nasvetoval je v ta namen dva predora, ki bi drug drugega prepihovala. Stvar je postajala verjetna bolj in bolj. Na vzpodbujanje Napoleona III. dožene Low 1867. leta dva zvrševalna odbora, angleški z Grosvenorom na čelu, francoski pa s slavnim Michelom Chevalierom. Še ne leto dnij po tem so bili načrti narejeni in francoska vlada jih je po svoji komisiji v glavnih točkah tudi potrdila, le glede naprosene garancije neso bile oblastnije jedne misli. V tem je prišlo leto 1870. Stoprav čez dve leti jelo se je zopet govoriti o tem predoru. V Londonu se tedaj ustanovi delniška družba in njen predsednik lord Grosvenor se jame dogovarjati s Pariško vlado, ker na Angleškem bi se ne dalo nič storiti, če bi načrta ob enem ne potrdile tudi francoske

vico skupine velicega posestva. Kar ga je še na Kranjskem, ne da se primerjati z veleposestvom na Gališkem, Ogerskem ali Českem, ne kar zadeva števila volilcev, še manj pa, kar se tiče davka od njega plačanega. Kako more narodni zastop privoliti, da sto volilcev veleposestva voli deset poslancev v deželni zbor, v tem ko v mestih in trgih po 5000 do 10.000, na kmetih pa še le po 30.000 do 40.000 volilcev voli jednega poslanca. In če vidimo, da se leto za letom razruši jedno ali drugo veliko posestvo, pridemo morda v desetih ali dvajsetih letih tako daleč, da bode deset ali dvajset velikih posestnikov volilo deset poslancev v deželni zbor, da bodo tedaj imeli virilne glasove.

A tudi z ozirom na davek, katerega plačuje kranjsko veleposestvo, njegova volilna predpravica nikakor ni utemeljena, kajti veliki posestniki kranjski plačajo vkupe kacic 40.000 gld. davka, kmetске občine čez **jeden milijon goldinarjev**, mesta in trgi nad 300.000 gld. Tedaj pride v skupini veleposestva **jeden** poslanec na davčno svoto 3000—4000 gld., na kmetih pa **jeden** poslanec na davčno svoto **50.000 gld.** Vprašam tedaj: kako moremo mi poslanci, kateri smo vendar večinoma vzrastli iz naroda, kateri o veleposestvu le to ve, kako ga je skozi stoletja tlačilo, glasovati z veseljem za tako veliko politično predpravico veleposestnikov?

In naj bi še bilo! Ko bi poslanci veleposestva hoteli z nami vsaj skupno delati na korist našega naroda; a do zdaj neso tega storili, stali so mu sovražno nasproti in so le delali na to, da bi naš slovenski narod ponemčili.

Prav malo mi ustreza volilna reforma v tej zadevi, da jemlje ženskam, katere so v skupini mest tolikrat odločile našo narodno zmago, volilno pravico. Dalje, da se ni oziralo na mnoge imenitne trge, od katerih je uložila Cerknica že prošnjo, da bi se vzprejela v skupino mest in trgov. Ali nasprotna stranka nam tega ni hotela privoliti, ona ni dopuščala, da bi se § 3. spremenil, tedaj je tudi narodni stranki nemogoče ustrezati najbolj opravičenim zahtevam.

Tajnega glasovanja se mi prav nič ne bojimo, niti v mestih, kakor je trdil dr. pl. Schrey, ne bojimo se ga pa tudi na kmetih ne, ako bi se upejalo, kajti naš kmetijski stan je politično dosti zrel, da bi tudi pri tajnem glasovanju stal zmirom na narodni strani in volil narodne zastopnike.

To so tedaj moji pomisleki proti volilnej reformi. A ker v novej postavi nabajam vendar le nekaj dobrih zrn, zlasti da bodo mesta odslej doma volila in da dobé volilno pravico petakarji ter se tako odpravijo vsaj nekateri nedostatki sedanjega volilnega reda, bodem glasoval proti predlogu g. Luckmanna, ki hoče stvar le zavleči, in za predloženi načrt volilne reforme.“ (Občna pohvala mej poslanci in poslušalci.) (Dalje prih.)

oblastnije. Poklicana komisija je prišla do sklepa, da je železi tacega podjetja in naj vlada dovoli, da se delo prične. V oktobru 1874. leta so jeli teči dogovori mej vladami v Parizu in Londonu zastran političnih točkov. V tem sta družbi francoska in angleška sklenili pogodbo, da se bo podjetje vkupno in enakomerno dognalo in opravljalo. Vse to pride avgusta meseca 1875. leta v istem tednu na vrsto v nardeni skupščini francoski in v angleškem parlamentu, kojih vlade so se že zjediniile. Tu in tam so sklenili postavo, skoraj z enakimi določbami.

Ali manjkalo jim je denarja. Angleška družba se je zastonj trudila, dobiti vso potrebno svoto. Občinstvo je imelo že malo vere, da bi se kaj takega dalo doseči, a tudi strokovnjaki bili so različnega mnenja. Zlasti inženirji pri južno-vzhodni železnici, od katere so podjetniki pričakovali največ zanimanja in podpore, so zavrgli določene načrte, češ, da neso pravi, da so geologiško slabi in predragi. Izza leta 1876. je vsa stvar spala.

Vzbudil jo je predsednik južno-vzhodne železnice, Edward Watkin. Na njegovo prigovarjanje sklene ta železniška družba pričeti delo na svoje stroške in svojo odgovornost. Četudi od parlamenta

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. oktobra.

S predvčerajšnjim dnevom se je končalo zasedanje **deželnih zborov**. Gališki se bode odgodil do spomladi, moravski in kranjski pa sta se v soboto zaključila.

Gališki budžetni odsek predlaga zboru naslednji nasvet: „V slučajih, da se obistini nagodba mej državno in deželno upravo, s katero se odstrani prepir o pravnih razmerah gališkega zemljiško-odveznega zaklada in po ratifikaciji te nagodbe naj se v prihodnjem letu razen že obstoječe naklade v to svrbo pobera še izredna naklada 2% neposrednega davka.“ — Hausnerjevo utemeljevanje o decentralizaciji železniških uprav je upravni odsek že obravnaval, ter pride ta zadeva v spomladi na vrsto.

Proračun moravskega deželnega zaklada za l. 1884 kaže 2,998.328 gld. potrebščine in le 528.337 gld. pokritja. Pretekli četrtek je v seji deželnega zbora grof Egbert Belcredi govoril o proračunu, ter večini zbornični dokazal, da korakoma pomnožuje potrebščine ter da nema srca za kmetijski stan. Konečno je dejal Belcredi, da mora zdanje gospodarstvo večine dovesti do tega, da poseže država v deželno samoupravo, ali pa da pride do poloma.

Iz **Zagreba** se poroča, da je sekcijiski načelnik Ivan Vončina izbran načelnikom deželne vlade in vodjem notranjega oddelka, da pa Vončina imenovanja ne prevzame, dokler trajajo neustavne razmere. Prihodnji ban se v najnovejšem času označuje grof Rudolf Erdödy. — Opozicija neodvisne narodne stranke hoče priobčiti svoj program, po katerem naj bi se zveza z Ogersko sicer ohranila, vkupe zadeve pa naj bi se omejile na minimum. — Kraljevi komisar baron Ramberg bil je v petek v Budimpešti ter je konferiral s Tiszom in bivšim ministrom Bedekovićem, posvetovaje se o hrvatskih razmerah. Posledica je baje le-ta, da bode baron Ramberg še dalje funkcioniral, ker da za provizorij hrvatska deželna vlada ne bi bila sposobna. Zatorej ni še takoj pričakovati novega bana in hrvatskega ministra. Bodoče dni namerava Tisza zopet povabiti v Budimpešto veljavne hrvatske politikarje v posvetovanje.

Vnanje države.

Bivši **srbski** minister-prvomestnik, Piročanaec, se bode imenoval poslanikom na Dunaji, na mesto zdanjega ministra Bogičevića. — Včeraj je dospelo v Beligrad 11.000 stotov smodnika, katerega je bil vojni minister naročil v Nemčiji. — Radikalci agitujejo živahno proti subskripciji za srbsko narodno banko ter nameravajo v prihodnji skupščini posluževati se skrajnega parlamentarnega sredstva ter odreči budget.

Vojaško upravo **bolgarske** kneževine opisuje Peterburški dopisnik v „Pol Corr.“ kot najvažnejšo točko vsega bolgarskega vprašanja. V tej zadevi se zdaj mej Rusijo in Bolgarsko razpravlja, ter bode car, vrnivši se iz Kodanja, to stvar kmalu rešil. Dopisnik tudi zanikava, da bi ruski kabinet nameraval svoje železnice strniti z bolgarskimi, ker da za obojestransko trgovino že zadostuje parobrodarsko podjetje Gagarinovo, katero se bode poslej tudi po državi podpiralo.

dovoljenje, kupi si primeren kos zemlje ter jo v malo mesecih toliko prekoplje in prevrta, da se je začetkom vlnskega leta hipoma ustanovila delniška družba, ki je od južno-vzhodne železnice prevzela zemljo, stroje, plačala storjeno delo in priprave ter tudi založila okoli 250.000 funtov šterlingov kapitala, potrebnega, da se delo nadaljuje.

Sedaj pa delo zopet stoji. Unela se je namreč pravda: čegava so tla pod morjem, ali kronska ali vsakaterega, kdor jih koli posede? Tudi sploh je veliko govorjenja o tem podmorskem predoru, odkar se je začel v resnici delati. Napravile so se stranke zá-nj in proti njemu. Neskončne debate se vijejo po angleških časopisih, debate, ki so spravile mnogo pretiranega strahu in upanja na dan, mnogo smešnega in žalostnega. Vrh tega vede se vlada angleška mlačno, njene osebe celo javno in jasno zavidiijo to podjetje. Za tega delj se ne da še določiti, kdaj da se odpre ta čudna železoa cesta pod morjem, kdaj da se dogotovi delo, katero bode (kakor pravi Karel Schurz v pismu do Evarda Watkina) „krona človeškega truda, odkar na zemlji prebivajo umetnost, vednost in civilizacija.“ —o.

O **rusko-nemških** odnošajih se čita v ministerijalni „Pall Mall Gazette“: „Iz najzanesljivejšega vira poizvedamo, da je bilo vzlic nasprotnim vztrajno krožečim poročilom razmerje mej nemško in rusko vlado redkokedaj prijaznejše nego zdaj. Dasiravno ruski car ni pristopil formalno avstrijsko-nemško-italijanskej zvezi, soglasi vendar ruska vlada popolnem s smotri te zveze, katera namerava ohraniti „status quo“ in pa evropski mir.“

Novo **španjsko** ministerstvo je merodajnim francoskim glasilom po godu, pričakujočim od njega blagohotnega postopanja proti francoski republiki in vsakeršnim reformam v liberalnem zmislu. Španjski premier Posada de Herrera prepustil je dinastičnej levici tri važne ministerske seđe, namreč za notranje, vnanje stvari in za vojno. Lopez Dominguez, nov vojni minister, je stričnik maršala Serrana ter se pričakuje od njega, da bode ugodno uplival na moralčni razvoj vojske.

Dopisi.

Z Dunaja 18. okt. [Izv. dop.] (Letno poročilo slovenskega pevskega društva.) Slovensko pevsko društvo na Dunaji razpošiljava ravnokar tiskano letno poročilo o svojem delovanju v 22. letu svojega obstanka. Poročilo je spisal zelo marljivi tajnik društva g. dr. Jos. V. Drozda, vseučiliški docent na medicinski fakulteti. Društvo je v bivšem letu javno šestnajstkrat nastopilo; priredilo je dva velika koncerta in več zabav, sodelovalo pa pri slavnosti sedemdesetletnice slavnega češkega pisatelja Ribičke, pri slavnosti akademičnega spolka za Bilkov fond, pri zadušnici za češkim škofom Janom Valerijanom Jirsikom v votivnej cerkvi, pri slavnosti prenosa srbskega pesnika Branka Radičevića, in pri raznih drugih priložnostih. Društvo imelo je 38 pevskih vaj. Arhiv se je pomnožil po darovih K. Bendla, Al. Buchte, V. Horejška, dr. G. Ipavca, Križkovskega, S. Kuharča, Lawrowskega in A. Nedvéda. Mej darovatelji so štiri Čebi, dva Slovenci, jeden Hrvat in jeden Poljak. Društvo brojilo je 1883 l.: 8 častnih udov, 16 ustanovnikov, 140 sodelujočih in 127 podpornih članov; vsega skupaj torej 291 udov. I. tenoristov bilo je 26, II. tenoristov 33, I. basov 48, II. basov 33. Po narodnosti razdelé se pevcí tako: 78 Čehov, 28 Slovencev, 11 Hrvatov, 10 Rusov, 6 Srbov, 4 Poljaki, 3 Slovaki. Seveda je bilo mnogo pevcev samo na papirji, tako 28 Čehov, 14 Slovencev, 2 Hrvata, 4 Rusi, 3 Srbi 2 Poljaka.

V odboru bili so prošlo leto sledeči gg: predsednik dr. J. Lenoch (Čeh), pevovodja A. A. Buchta (Čeh), tajnik dr. J. Drozda (Čeh), blagajnik L. Bouchal (Čeh), arhivar J. Korbelač (Čeh), namestnika tajnika bila sta gg. Pukli Sežun (Slovenca), zastopnika arhivarja gg: Mlčoch in Stantejski (Čeha), odbornik bil je Hrvat M. Brajša; namestnik pevovodje bil je tudi letos g. Konst. Jahoda. Mej podporniki nabajajo se samo 3 Slovenci in sicer dr. Jelenc, dr. Ferd. Pogazhnik in dr. Zelenik. Izstopili so 4 slovenski državni poslanci; zakaj, se ne vé.

Zabeležiti je znatni dar g. Leona Bouchal-a, ki je društvu podaril 300 gld., reci tri sto gold. Res lep dokaz plemenitega rodoljubja! Društvo imelo je stroškov — 1527 gold. 98 kr., dohodkov ravno toliko.

Letos utegne društveno življenje biti prav živahno. Ustopilo je že precej novih udov, zlasti Slovencev. Ker bode slovensko pevsko društvo sodelovalo pri Miklošičevej slavnosti, je želeli, da se slovenski pevcí, kolikor jih je na Dunaji, upišejo v društvo. Tudi podpornikov je društvu treba. Komur je torej plemenit namen društva pri srci, rad posluša slovanske pesni ter dejanstveno rad podpira slovansko vzajemnost, upiše se v društvo kot podpornik z letnim doneskom 6 gold.

Z Notranjskega 18. oktobra. [Izv. dop.] Vsi deli naše dežele so z učilnicami, namreč srednjimi šolami, v katerih se mladina poučuje za prihodnje življenje, obilno preskrbljeni. Tako ima Gorénjska svojo gimnazijo v Kranji in viši gimnazij in višo realko v bližnji Ljubljani; Dolenjska pa gimnazijo v Rudolfovem in gimnazijo v Kočevji. Le ... a nema učilnice, nego ...

In vendar je na Notranjskem veliko otrok prebrisane glave in lepega zadržanja. Ali v večini so razmere premoženja njih oskrbnikov tako slabe, da jim ni mogoče ustrezati ukaželjnosti otrok ter jim preskrbeti potrebni živež v mestu.

Jedina pomoč za revne pa pridne mladeniče na Notranjskem je deset po ranjcem g. Kalister-u voljenih štipendij po 240 gl. na leto za rojake Postojnskega starega okraja. Ta milodarna ustanova bo večno pričala o lepem značaji ranjcega g. do-brotnika.

Sedanja visoka deželna vlada pazi strogo na to, da se imenovane ustanove mej resnično uboge in pridne dijake razdelujejo.

Pri tej priliki naj bode omenjeno, da so bile v poprejšnjih časih štipendije tudi takim podeljene, katerih stariši so neso mogli nikakor uštevati mej siromake. Imena takih smo zmiraj pripravljali javno naznaniti, ako kdo želi. Kako so pa dotični občinski predstojniki in dotični gospodje župniki izkaze in spričevala uboštva potrditi mogli — ne moremo zapopasti!

Tačasni visoki deželni vladi se tudi ničesar očitati ne more, ker je ona na podlagi poročil poklicanih oblastnij svoj odlok storila.

Tudi se nam ne dozdeva pravilno, da se otroci, rojeni sicer v Postojnskem okraju taci uradnikov in služabnikov, ki so v Postojnskem okraju službovali, pa so pozneje drugam bili prestavljeni in v občini, kjer očitni urad opravljajo, domovinsko pravico vsled postave, ali pa po izrečenem sprejetji v v domovno zvezo, uživajo, za omenjene, za Postojnski okraj odločene štipendije potegujejo.

Zakonski otroci, če neso sami svoji, dobivajo domovno pravico v tisti občini, v kateri jo imajo njih očetje. Omenjeni otroci ne spadajo torej več v Postojnski okraj. Ranjki dobrodelnik je pa hotel le svojim v resnici siromaskim in podpore vrednim rojakom pomoči.

Iz Vipave v oktobru. [Izv. dop.] Ni dolgo tega, da sem prišel slučajno po opravkih v bližnjo vas Slap, kjer sem videl pred neko hišo na ulici ležati velik kup razne šare, kakor hišne oprave, obleke, slame, orodja, posebno čevljarskega, kuhinjske posode, mej to dva kotla, perila itd. Na vprašanje kaj to pomeni? se mi je od nekega sosednega hišnega gospodarja sledeče povedalo: To leži že več tednov tukajle, nekaj je tudi že pokradenega.

Lastnik te šare H—k je bil tudi lastnik hiše, pred katero šara leži, in on je bil dolžen c. kr. davkariji 18 gl. eksekutivnih stroškov, kajti dolžni davek, za katerega ga je davkarija eksekvirala, je plačal, stroškov pa ni hotel plačati. In tako je prišlo, da je davkarija H—ka zopet za stroške eksekvirala, prišlo je do dražbe, in prodala se mu je za 18 forintov najprej hiša, potem pa še vsa zemljišča, kar je zneslo čez 500 goldinarjev. Ker eksevirani H—k iz hiše ni hotel, postavil mu je mož, kateri je vse to premoženje na dražbi kupil, vso to šaro s pomočjo žandarjev sem na ulico, in zdaj leži tukajle, brez da bi se H—k za njo kaj brigal, ker misli s svojo termoglavostjo še zmirom sodnijo užugati. — Sosed, kateri mi je to pripovedoval, je pa tudi pravil, da je mož, kateri je vse premoženje na dražbi kupil, zastopal Slapsko cerkev, kateri je H—k tudi dolžan bil, in to kakor ključar ali starejšina cerkve; zdaj pa prodaja hišo in zemljišča na svojo pest.

Ves ta slučaj se mi dozdeva nekoliko čuden, in menim, da na vsak način vreden, da se prijavi ter da se naše p. n. pravnike vpraša: je li postavno opravičeno, da si človek, kateri pri dražbi, kakor zastopnik korporacije (v tem slučaju cerkve) figurira, na dražbi kupljeno premoženje prilastuje? — Ker se utegnejo jednaki slučaji tudi drugod dogajati, bilo bi prav koristno, da bi gg. juristi meritorično odgovorili hoteli.

Od Savinje 20. oktobra. [Izv. dop.] V dno srca razveseli človeka vesela prikazen, uvidevši istino, kako vrlo se razvijajo na domačih tleh slovenske moči. Velecenjeni „Slov. Narod“ prinesel nam je v minulih dnevih v svojem „Listku“ znanstveno raz-

je le količak seznanjen z milo materinščino v slovstvenem oziru, uganil je takoj, da bode slovenska literatura brž ko ne v kratkem štela novo, nam jako potrebno, tedaj dobro došlo učenjaško delo. — „Der bindische is' net dumm,“ bode zagromelo zopet vsled te novosti po širnej slovenskej zemlji od strani naših neprijateljev in domačinskih izrodov iz gole zavisti vsestransko napredujočemu narodu. Kritiko-valet g. Zupan-Vranski je izredno dobro prijavil brez ovinkov svoje mnenje o nepopolnej in nerabljivej Bezenšekovej slovenskej stenografiji, dokazavši njeno nespretnost za slovanski jezik na podlagi slovnice. Isti poklon bodo jej najbrž še drugi slovanski oddelki izjavili. — A vendar je g. Bezenška začetno prizadevanje izredno hvalevredno; kajti izumel je vsaj nekaj za domačo stvar umljivega in rabljivega in dokler se ne bode kaj boljšega obelodanilo, ostane le njegovo delo najboljše. Povod tem vrsticam je vroča želja, naj bi strokovnjak g. Zupan prej ko mogoče svojo sistemo ukaželjnemu slovenskemu svetu v presojo razpoložil; učeča se mladež na srednjih šolah in pa slovenski učenjaki bodo mu vedno hvaležni za izvorni navod slovenske stenografije. Na kakov način naj bi se stvar pospešila, svetovalo nam bode znabiti slavno uredništvo z mero-dajnim priporočilom, na kateri pot bi se z delom ukrenilo, da plemenito podjetje ne zaspi; kajti neovrgljiva, dasi žalostna je resnica, da zmožni Slovenci marsikaj za narod storiti obljubijo, a obljubo le počasi izpolnujejo; mnogokrat jo pa še izpolniti pozabijo.

Iz seje mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 12. oktobra.

Navzočnih 20 odbornikov. Predseduje župan g. Grasselli, ki naznanil, da je v imendan Nj. Veličanstva presvetlega cesarja naprosil gosp. deželnega predsednika barona Winkler-ja, da blagovoli sporočiti najudanejšje čestitanje mestnega zbora in Ljubljanskega prebivalstva. (Občno odobravanje.)

Dalje naznanil g. župan, da je ekscelenca vrhovni poveljnik F. Z. M. baron Kuhn izrekel zahvalo za čestitanje o priliki petdesetletnega službovanja. Deputacija mestnih ljudskih učiteljev pa da je prišla k županu in ga naprosila, da izreče mestnemu zboru zahvalo mestnih ljudskih učiteljev za uredbo učiteljskih plač in obče za skrb, katero je mestni zbor za šolstvo pokazal.

V imenu pravnega in personalnega odseka poroča dr. Zarnik o mestnega magistrata nasvetu glede popolnenja izpraznjenega mesta prvega magistratnega svetnika in predlaga, da se to mesto brez razpisa podeli drugemu magistratnemu svetniku gospodu Ludoviku Peroni zaradi njegove izredno izvrstne sposobnosti za službovanje in sicer s sistemizirano plačo 1600 gl., 200 gl. osobne doklade in 140 gl. dozdanih petletnic. Predlog se brez razgovora jednoglasno vzprejme.

Tudi drugi predlog, da se po časopisih razpiše mesto družega magistratnega svetnika, eventualno mesto mestnega tajnika, se vzprejme.

Mestni odbornik Hribar poroča v imenu finančnega odseka o računskih zaključkih za 1882. l. Poročevalec, izredno dobro poučen, poroča jako obširno in natančno. Iz poročila je razvidno, da se je jako varčno gospodarilo in da se je prihranilo v primeri z drugimi leti pri izdajah za uboge, pri računih za leke in pri stavbenih računih, ne da bi se bilo za popraviljanje cest kaj menj storilo, nego pod prejšnjo nemško večino, tako, da sme Ljubljansko mesto s poslovanjem narodne večine jako zadovoljno biti. Poročevalec stavi dolgo vrsto nasvetov, kateri so pa le bolj namenjeni zboljšati ali popraviti notranje poslovanje mestnega magistrata in stavi konečno tudi predlog, da mestni zbor izreče mestnemu magistratu, v prvej vrsti gospodu županu za izvrstno poslovanje svojo zahvalo. Predlog se sprejme in računski sklep za l. 1882. odobri.

Mestni odbornik Hribar stavi nujni predlog in istega takoj utemelji, naj se v zadnjem seji po dr. Papeži stavljeni in sprejeti predlog, da se obrne mestni zbor v prošnjo na dež. zbor, da se prenaradi

se mestni zbor obrne do deželnega zbora kranjskega s prošnjo, da isti predloži v 10. seji deželnega zbora kranjskega dne 14. oktobra 1871 vzprejeti statut Ljubljanskega mesta (ki do sedaj še ni bil predložen) v Najvišje potrjenje. Ta statut popolnem ugaja denašnjim odnošajem, kajti izdelan je po ranjcem dru. Costi po novejših statutih družah mest. Deželni zbor pa po postavi ne more sklepati družega mestnega statuta, ako se ni že sklenjeni predložil v Najvišje potrjenje.

Dr. Zarnik pravi, da ko je stavljen v deželnem zboru nasvet za revizijo mestnega statuta Ljubljanskega in je bil isti v deželnem zboru sprejet, se je v obče mislilo, da je bil l. 1871 v kranjskem deželnem zboru sklenjeni statut predložen na Najvišjem mestu, a da ni bil potrjen. To pa se ni nikdar zgodilo, akoravno bi se moralo, kajti § 40. deželnega reda za Kranjsko popisuje, da se ima vsak sklep deželnega zbora predložiti Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju v potrjenje. Tedanja vlada se je tedaj zakrivila, ker ni postopala po postavnih naredbah. Jako umestno je tedaj, da mestni zastop s prošnjo do deželnega odbora izrazi, da je zadovoljen s popravljenim statutom sklenjenim l. 1871 in da se isti predloži v Najvišje potrjenje. Da je ta že sklenjeni statut ugodnejši nego sedanji Bachovi od l. 1850, priča gotovo to, da nasprotna stranka, ko je imela samovlado v mestnem zboru in potem v deželnem odboru toliko let, tedaj neizmerno veliko prilike prenarediti mestni statut, ni nikdar posegla po tem l. 1871 sklenjenem mestnem statutu, ampak se zadovoljila z zastarelim, ki je njenim namenom najboljše ugajal. Dr. Zarnik konečno priporoča vzprejeti predlog gosp. Hribarja, čemur mestni zbor brez daljšega razgovora jednoglasno pritrdi.

Potem se javna seja sklene.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Sobotno, 241. številko našega lista zaplenilo je c. kr. državno pravdnništvo zaradi dopisa „Od Filipov“ in zaradi prve domače stvari z napisom „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“, v kateri je bil govor o zadnji seji deželnega zbora kranjskega. Proti tej konfiskaciji uložimo ugovor. Današnji list ima 8 strani, da nekoliko odškodimo p. n. naročnike, kateri naj blagovoljno potrpe, da jim včasih naš list ne pride. Isto tako prosimo gg. dopisnike potrpljenja. Dopolnilo se nam je velemnogo gradiva, a ne upamo si ž njim na dan. Preverjeni naj bodo, da je naš položaj jako težaven, da ne ležimo baš „na rožicah“.

— (O zadnji seji deželnega zbora kranjskega) poročamo danes samo to: Razen drugih točk vzprejelo se je dopoludne brez debate 600 gl. „za neobligatni pouk družega deželnega jezika na večrazrednih ljudskih šolah“. Pri glasovanju bilo je, če se ne motimo, pet poslancev odsotnih. V tej vsoti zapopadenih je tistih 500 gl., zaradi katerih so bile v prejšnjih zasedanjih obširne in viharne debate. — Vzprejel se je načrt zakona, da se napravijo mitnice: na Rakeku v Logaškem okraju, na Bloški Polici v Ložkem okraju in v Podklanci v Ribniškem okraju. — V večernej seji naznanil je gosp. deželni glavar, da je poslanec gosp. dr. Zarnik odložil svoj mandat. O tem pove več denašnje „Poslano“, o statutu Ljubljanskega mesta pa denašnji članek. Ker bodemo o delovanju deželnega zbora še obširneje govorili, naj omenimo danes samo še to, da se je deželni zbor zaključil ob 1/2 10. uri zvečer z običajnimi zahvalami in slavaklici na presvetlega cesarja.

— (Jour-fixe literarnega in zabavnega kluba) pričel je preteklo soboto. Sešlo se je blizu 50 članov. Predsedoval je g. prof. Pletteršnik. Gosp. prof. Senekovič čital nam je jako umesten in s posebno pohvalo vzprejet spis o električnej razstavi na Dunaji, katero nam je kot strokovnjak in očivdec jako poučno obrisal. G. Bežek čital je za poskušnjo po njem poslovenjen odlomek iz Ovida. Petja ni bilo, kajti pevci iz lahko umljivih uzrokov neso bili nič kaj razpoloženi in so

so pa prišli do trdnega sklepa, bil je ravno pravi čas — oditi.

— (Za študentovsko kuhinjo) nabralo se je mej deželni poslanci 115 gld.

— (Za št. Kocijančičev spomenik) nabralo se je 238 gold. 50 kr.

— (Kuhnovci pridejo.) Danes zvečer z mešanim vlakom dospé v Ljubljano 4. batalijon 17. pešpolka s štabom, vračajoč se preko Podčetrška in Šent Jurija s Hrvaškega.

— (K elektro-tehniki.) Zanimati utegne marsikogar, da je predsednik znanstveno-elektrotehnične komisije na Dunaji rodod Slovenec iz Korške, gosp. dr. J. Štefan, dobro poznat kot učenjak in kot slovenski pisatelj, ki je nekda v Janežičevem „Glasniku“ priobčeval jako korenite in zanimljive članke. — Električno razsvetljavo upelje v kratkem jeden prvih obrtnikov na Kranjskem, gospod Majdič. Njegov veliki, v zadnji čas še razširjeni mlin v Kranji razsvetljevalo bode 28 žarnic. — Mesto Kamnik si po prizadevanji svojega župana g. dra. Samca tudi v kratkem omisli električno luč.

— (Odbor za Miklošičevo svečanost na Dunaji) prosi najljubnejše vse učence Miklošičeve in slaviste v obče, naj blagovolijo svoje fotografije v vizitni obliki kakor najhitreje poslati pod naslovom: „Akademický spolek, Wien VIII. Neudeggasse 23,“ ali pa: „Akademično društvo Slovenija, I. Universität“.

— (Društvo zdravnikov na Kranjskem) zboruje 25. t. m. s sledečim programom: A) Društvene zadeve. B) Predavanje: 1. Dr. Šavnik, c. kr. polkovni zdravnik v rezervi iz Kranja: Samovoljno izbacenje fibroida iz maternice. 2. Primarij dr. Dornig predstavlja razne bolnike. 3. Dr. Gregorič, asistent porodniške klinike, predava o ravnanju pri porodih, kadar se zraven glave noge vsilijo. 4. Dr. Keeshbacher poroča o higienski razstavi v Berlinu.

Dr. —i—

— (Deputacija poštnega društva za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo), namreč gg. poštarji: Ljudevit Treo iz Litije, Lovro Sebenikar z Rakeka, Miha Lošdorfer iz Divače in Fran Pevec iz Dola so v soboto v imenu društva predsedniku gosp. Adolfu Mulley-u v Logatci čestitali na odlikovanju z zlatim križem s krono.

— (Na deški vadnici v Gorici) je letos vzprejetih 287 Slovencev in 289 Italijanov.

— (Odbor Ptujkega učiteljskega društva) je sklenil razpis za spise: „Slomšek kot pedagog“ do konca meseca julija 1884 podaljšati, ker se je ta želja od mnogih strani izrazila. Došli spisi se bodo mej tem gospodom oceniteljem poslali, a nagrada se bo v prihodnjih počitnicah razdelila. Poudarjati je treba, da pisatelj zna biti vsacega stanu, ne samo učitelj, in želeli je, da bi se oglasilo več pisateljev. Dozdaj je društvo dobilo dva spisa. — Slovenske časopise prosimo, te vrste ponatisniti.

France Žihner,
predsednik.

— (Iz Ptujke) se nam 19. t. m. piše: Strašanski požar nastal je v petek dopoldne pri sv. Lovrenci na Dravskem polju. Pogorela so 21-im gospodarjem vsa poslopja, krma, živež, mnogo živine in jedna ženska, hotela rešiti svoje premakljivost, našla je v plamenih smrt. Ogenj zanetili so, kakor navadno, otroci. Škoda je nepopisljiva, revščina velika, kajti ljudje nemajo ni najpotrebnejšega živeža. Hitra pomoč bi bila tu gotovo na mestu. Koliko je bilo zavarovanih, še ni znano; gotovo je mnogo tatic, ki neso. — Ob jednom pa moramo grajati tukajšnje gasilno društvo, da ni hotelo iti malo uro daleč gasit. Mi pač ne vemo, čemu to društvo podpiramo, kajti izven mesta ne gre gasit, v mestu pa itak ni nevarnosti. Pa ti ljudje si mislijo: „soll der „bindische“ bauer hin werden, dann haben wir wenigstens ruhe vor ihnen“. Vsaj se poznamo!

— (Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaji) napravi prvo svoje zborovanje v tekočem semestru vsredo 24. t. m. ob 1/2 8. uri zvečer v „Gusterschitz's Restaurant, I. Anersperg-

zapisnika. 2. Poročilo odborovo in čitanje novih pravil. 3. Dodatek poslovníku glede društvenih trakov. 4. Volitev jednega revizorja. 5. Slučajnosti. — K obilnej udeležbi vabi najljubnejše odbor.

— (O teži zvonov.) Veliki zvon pri sv. Štefanu na Dunaji, vlit iz uplenjenih turških kano-nov, ima 368 centov, zvon v Milanu 300, v Moskvi 440, „Liesel“ v Gradci 160 centov. Na Kranjskem ima veliki zvon stolne cerkve 64, pri sv. Petru 59, na Šmarni gori 52 1/2, v Kamniku, Mengeši in v Postojini po 50, Starološki 46, Šentrupertski 44, Dobrovski in Šentviški na Dolenjskem 43, v Loki, Kranji, Šmartnu, v Vodica po 42, v Metliki 40, v Cerkljah 38, na Sveti gori in v Crngrobu po 36 centov.

— (Razpisana je služba) paznika I. razreda na moškej kaznilnici v Ljubljani. Plača 300 gld., 25% službene doklade, 840 gramov kruha na dan, stanovanje itd., in paznika II. razreda z 260 gld. na leto in 25% doklado. Prošnje v treh tednih počenšji od 20. t. m. na c. kr. državno pravdništvu v Ljubljani.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Temešvar 22. oktobra. Mej grofom Štefanom Bathyan-jem in drom. Julijem Rosenbergom bil danes zjutraj dvoboj na pištole, pri katerem je grof Bathyan, v sence zadet, takoj mrtev obležal.

London 21. oktobra. Hamburški parobrod „Aline Woermann“ je pri otoku Ter Schelling bil vržen na obal in po polnem razbit. (Parobrod je imel na krovu 30 mornarjev in tri potnike. Kaj se je z njimi zgodilo, tega brzojavka ne pove.)

Pariz 20. oktobra. V parlamentarnih krogih se širi govornica, da skrajna levica namerava zahtevati prognanstvo princev.

Aleksandrija 19. oktobra. „Bureau Reuter“ poroča: V mestecu Chatby, blizu Aleksandrije so včeraj štiri osebe za kolero umrle.

Tanger 19. oktobra. Smrt Si-Slimana se potrjuje.

Poslano.

Svojim častitim gospodom volilcem
na Notranjskem.

Že v verifikacijski debati zastran veleposestnikov so se, kakor je znano, žalibog pojavila različna mnenja mej narodnimi poslanci; ali na zadnje je tu šlo le za osebe: Deschmana dr. Schrey-a in dr. Mauer-a.

Národno principijalno vprašanje je pa gotovo to: ali sme národna stranka „znanih 500 gld.“ dovoliti, ali ne? Ob sebi se umeva, da sem jaz vedno zastopal z vso odločnostjo mnenje narodne stranke, soglasno izraževano v zboru pretečenih 6 let. Ko sem prišel pretečeno saboto, kadar je bil ta škatljivi predmet na dnevnem redu, v saborsko dvorano, sem se čudom začudil, da sem bil s svojimi nazori čisto osamljen in da nesem imel niti jednega pristaša v vsej zbornici, v katero sem prišel z nakano, proti tej točki govoriti in glasovati. Ko sem situvacijo sprevidel, sem sklenil „stante pede“ mandatu se odreči po končanem govoru in glasovanju. Ali moji prijatelji so mi rekli, da utegne postava o mitnicah pasti, ako jaz nameravam govor izustim, ker so bili proti tej postavi nekateri narodni poslanci (kakor gospoda Pakiž in dr. Sterbenc) že „a priori“ zavzeti, nemškutarji pa vsi.

Ker sem pa na shodu volilcev v Postojini besedo dal, da se bom za toliko zaželjene mitnice poganjaj, sem rajši molčal, ker ne bi bil s svojim govorom glasovanja niti jednega poslanca predrugačil, Notranjcem pa gotovo veliko škodoval, ako bi bila morebiti postava o mitnicah padla.

Zaradi tega sem rajše molčal in čakal, da je proti koncu dopoldanje seje stvar o mitnicah v razgovor prišla.

Takrat sem govoril in po svojih silah za stvar agitoval, da je vender konečno uspela in bila vsa postava nespremenjena vzprejeta.

Potem sem precej mandat odložil in nesem prišel več v večerno sejo.

To pa tukaj povem, da v načelnih vprašanjih, tikajočih se naše národnosti in Slavjanstva sploh, me ne predrugači noben upliv in nobeno prigovarjanje. Toliko v razjasnenje!

V Lj.

Tujci:

dne 19. oktobra.

Pri **Slonu**: Ligel iz Beljaka. — Czech iz Idrije. — Frauneder iz Brucka na Muri.

Pri **Maličét**: Rauman z Dunaja. — Nasica iz Trsta. — Graf iz Svíce.

Pri **bavarskem dvoru**: Klemenčič iz St. Vida.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
19. okt.	7. zjutraj	743.48 mm.	+ 8.6° C	sl. vzh.	obl.	0.00 mm.
	2. pop.	741.28 mm.	+ 12.2° C	sl. zah.	d. jas.	
	9. zvečer	739.54 mm.	+ 10.2° C	brezv.	obl.	dežja.
20. okt.	7. zjutraj	736.08 mm.	+ 8.8° C	sl. vzh.	obl.	0.00 mm.
	2. pop.	734.55 mm.	+ 16.8° C	sl. jz.	obl.	
	9. zvečer	734.15 mm.	+ 13.8° C	brezv.	obl.	dežja.
21. okt.	7. zjutraj	732.45 mm.	+ 14.0° C	sl. zah.	obl.	21.00 mm.
	2. pop.	732.67 mm.	+ 17.8° C	sl. zah.	obl.	
	9. zvečer	731.89 mm.	+ 13.0° C	brezv.	obl.	dežja.

Srednja temperatura je znašala + 10.3°, + 13.1° in + 14.9°, za 0.6° pod, 2.3° in 4.3° nad normalno.

Tržne cene v Ljubljani

dne 20. oktobra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	80
Rež,	5	20
Ječmen	4	23
Oves,	2	76
Ajda,	4	87
Proso,	5	20
Koruza,	5	40
Leča	8	50
Grah	8	50
Fižol	10	—
Krompir, 100 kilogramov	2	50
Maslo, kilogram	—	96
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	70
„ povojen,	—	78
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	—	3
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	60
Telečje	—	64
Svinjsko	—	62
Koštrunovo	—	32
Kokoš	—	40
Golob	—	18
Seno, 100 kilogramov	1	96
Slama,	1	78
Drva trda, 4 kv. metre	6	60
„ mehka, „	4	40

Dunajska borza

dne 22. oktobra t. l.

(izvirno telegrafično poročilo.)

	gld.	50	kr.
Papirna renta	78	50	
Srebrna renta	79	05	
Zlata renta	99	—	
5% marčna renta.	93	—	
Akcije narodne banke	839	—	
Kreditne akcije	283	—	
London	119	90	
Srebro	—	—	
Napol.	9	52 1/2	
C. kr. cekini	5	70	
Nemške marke	58	80	
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	119
Državne srečke iz l. 1864.	100	gld.	167
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	30	
Ogrska zlata renta 6%	119	50	
„ „ 4 1/2%	86	70	
„ „ papirna renta 5%	85	35	
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—	
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	75	
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103	10	
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	—	
Kreditne srečke	100	gld.	168
Rudolfove srečke	10	19	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	106	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	220	75	

Zahvala.

Za toplo sočutje o prerani nesrečni smrti naše preljubljenе hčerke

MARIJE ČAD,

ter za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu in za darovane lepe vence izrekamo svojo najprisirčnejšo zahvalo.

(681)

Zalujoči stariši.

Slika pesnika S. Gregorčiča,

kakeršna je bila v zadnji številki „Škrata“, do-
biva se na fin in močen papir tiskana v „Narod-
nej tiskarni“ — Cena 20 kr., po pošti 25 kr.

Prof. **MERELLI** pride!
(679)

Pristavnik (majer)

ali veliki hlapec, ki ume brati in pisati in je dobro iz-
veden v gospodarstvu in kmetijstvu, vzprejme se o pri-
hodnjem Božiči na jednej pristavi blizu Ljubljane v službo.
Natančneje poroča o tem g. **Fran Jonko**, kolo-
dvorske ulice št. 31, na desno pri tleh. (670—1)

Gospodu
G. PICCOLI-ju,
lekarju
v Ljubljani,
Dunajska cesta.

Veliko let ozdravljam razne bolezni jedino le z
Vašo „**Francovo esenco**“ in to z najboljšim uspe-
hom. Prosim Vas še za 12 steklenic.

Trst, meseca septembra 1888.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Vaša „**Francova esenca**“ oprostila me je iz-
vrstno popolnem hude, nad dve leti trajajoče bo-
lezni. Izrekam Vam kakor izumniku tega zdravila
svojo najtoplejšo zahvalo.

Rakovac na Hrvatskem blizu Karlovca.

Ivan Puffl.

Podpisani potrjujem, da je „**Francova esenca**“
gosp. Gabrijela Piccoli-ja moje župljane od marsi-
kake bolezni temeljito ozdravila in se je ljudje z naj-
boljšim uspehom poslužujejo.

Fianona v Istri, meseca oktobra 1882.

Anton Vlassich, župnik-kanonik.

Prosim Vas zopet za 24 steklenic Vaše „**Franc-
ovo esenco**“, ki je za bolezni v želodcu boljše
od vsakega drugega zdravila. Tudi naš tovarniški
zdravnik jo priporoča.

A. Augesthaler,

montér v tovarni za stroje g. Körösi

(291—1)

„**Francova esenca**“ je pomagala že tisočerm
ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih
izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v že-
lodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in prehalno
mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so
vse nevarne, ako se o pravem ča u ne ozdravijo.

Steklenica velja 10 kr.

Zdravniško potrdilo.

Gospodu

dr. J. G. Popp-u,

c. kr. dvornemu zobozdravniku na Dunaji,
I. Bezirk, Bognergasse Nr. 2.

Kot zdravnik več nego 3000 delavcev sem Vašo

pravo

Anatherin-ustno vodo

pri slabem dlesnu, razmajanih zobeh, slabem duhu iz
ust in pri scorbutnih boleznih ustne slizne kože vedno
uporabljal in ž njo dosegel najboljši uspeh.

Deset let že rabim vsak dan Vašo *anatherin-ustno*
vodo, ne morem dosti nahvaliti njene koristi in pripo-
ročam vsakemu Vašo ustno vodo. (780—4)

Med. in Chir. dr. Wolf,

član dunajskega kolegija medic. doktorjev, tovarniški
in železniški zdravnik izključ. priv. cesar Ferdinand-
ove severne železnice.

Florisdorf pri Dunaji, v dan 17. maja 1878.

Dobiva se v Ljubljani pri lekarijih J. Swoboda, G. Pic-
coli, V. Mayr, Jul. pl. Trnkoczy, E. Birschitz, dalje pri
trgovcih Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M.
Schmidt, V. Petričić, L. Pirker, P. Lassnik, Terček &
Nekrep; v Postojni: A. Leban, lekar; v Škofjeh Loki:
C. Fabiani, lekar; v Kočevju: J. Braune, lekar; na Kr-
škem: F. Bömches, lekar; v Idriji: J. Warta, lekar;
v Kranju: K. Šavnik, lekar; v Litiji: J. Benes, lekar;
v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Novem mestu: D. Ri-
zoli in J. Bergman, lekarja; v Trebnjem: J. Ruprecht,
lekar; v Radovljici: A. Roblek, lekar; v Kamniku:
M. ... lekar; v Ormožju: J. Bl... lekar; v Vi-
rdan, lekar; v ... lekar.

Že 44 let izkušeno!

Najboljše in najcenejše vino čisteče, posebno pa

vino zboljšujoče sredstvo

je pristna francoska žolca (galerta). — Dobiva se vedno pri

A. Hartmann-u,

v Ljubljani, v Tavčarjevi hiši. (495—12)

Navod za uporabo brezplačno.

Št. 13.716.

(663—3)

Ustanove.

Za 1883. leto ima magistrat sledeče ustanove
podeliti:

1. Jan. Bernardinjevo v znesku 80 gld. 35 kr.
2. Jurij Thalmeinerjevo v znesku 86 gld. 26 kr.
3. Jos. Jak. Schillingovo v znesku 73 gld. 50 kr.
4. Jan. Jost. Weberjevo v znesku 82 gld. 52 kr.

Pravico do teh ustanov imajo hčere Ljubljan-
skih meščanov, katere s spričevali dokažejo, da so
meščanske, revne, poštenega obnašanja in da so se
letos omožile.

Vsem prebivalcem Avstrije in Ogerske.

Nujni poziv!

Zaradi dedne razdelitve velike trgovske hiše
Ivana Karola Kunzschmidt-a, ki je obstajala
121 let, sklenili so dediči v svojem shodu v dan 1. ju-
nija t. l., da bodo prostore od 1. novembra 1883.
naprej v najem dali ter dotlej poprodali vso zalogo
blaga po tistej ceni, kakor je njih stala surovina,
tedaj skoro zastoj, da bode le mogoče prostore
1. novembra izprazniti in oddati. (632—2)

Na prodaj je še sledeče blago:

- 4500 ženskih sraje iz najfinejšega angleškega chiffona
s pristnimi švicarskimi vezeniimi ustavki, prava
umetna vezena, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajsto-
rica za 16 gld. 50 kr.
- 1500 ženskih ponočnih sraje jednake baže, zelo dolge
in po vsej dolgosti s švicarskimi vezeniimi ustavki,
jako elegantno opravljene, krasota za vsako damo,
— po 1 gld. 50 kr.; dvanajstotica za 16 gld. 50 kr.
Taiste iz teškega barhanta po 1 gld. 60 kr.
- 5600 ženskih spodnjih kril iz najfinejšega sivnega platna
s pristnimi švicarskimi svilnatimi obšivki okrašena,
— po 1 gld. 40 kr.; dvanajstotica za 15 gld. 50 kr.
Taista iz rudečega cretona po 1 gld. 50 kr.; dva-
najstotica za 16 gld. 50 kr. Iz teške klobučine po
1 gld. 75 kr. Taista iz najfinejšega in najtežjega
sukna, z najfinejšo pisano volno vezena, na okolu
plisirana, z volanti in zobci, — po 2 gld. 50 kr.
- 3560 možkih sraje iz najfinejšega angleškega chiffona,
četvratno oprsje gladko ali vezeno, vsakeršne
ovratne širjave, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajstotica
za 16 gld. 50 kr.
- 1500 dvanajstotice damastovih namiznih garnitur, z
ušitimi cveticami, obstoječe iz jednega prta in 12
brisalk, — samo 2 gld. 85 kr.; neobhodno za vsako
hišo in čudovito ceno.
- 2000 dvanajstotice turških otirač, zarobljenih, posamič
zloženih, z rudečimi obročki in dolgimi resami, naj-
finejše pikiranih, prekrasnih, — po 3 gld. 75 kr.
dvanajstotica.
- 2000 velikih ženskih ogrinjaj iz najfinejše Berolinske
volne, z dolgimi resami, različno krasno in moderno
barvana: škotsko, turško, bela, siva, drapp, križa-
sta, črna, rudeča, rujava, itd., — po 1 gld. 20 kr.;
dvanajstotica za 12 gld. 50 kr.
- 400 popotnih plaidov, jako veliki in debeli, iz naj-
težjega in najboljšega sukna tkani v elegantnih
angleških uzorcih: rujavi, sivi, melirani, s težkimi
dolgimi resami; ti plidi se dade zaradi svoje ne-
znanske velikosti in širokosti rabiti za obleko,
**popotno ogrinjalo, posteljno odejo in žen-
ske shawle** ter se dasti še po 20letnej rabi iz
njih napraviti **dve celi elegantni obleki** in s
katerimi se dajo prištediti ogrtači, deževni plašči,
paletoti. I. baža prej po 15 gld., zdaj le 5 gld. 85 kr.,
II paža prej po 12 gld., zdaj samo po 4 gld. 85 kr.
- 300 zavojev domačega platna, 30 vatlov, najboljši,
najteži in terpežnejši tovarniški izdelek za domačo
rabo, — po 5 gld. 50 kr.
- Cena bombažu vidno poskakuje, platno bo v
kratkem imelo podvojeno ceno; zatorej naj si ga
vsaki nujno naroči.
- 500 svilnatih koltrov iz najtežje Lyonske chappe-svile,
belo, rudeče in žolto črtani, — po 4 gld.; čudovito
ceno.
- 350 garnitur iz gobelina, obstoječe iz dveh finih pos-
teljnih pregrinjaj in miznega prta z baržunastimi
čopi, v raznih barvah krasno izdelano, ter veja
garnitura, to je vsi trije kosi vkupe, samo 7 gld.
50 kr.
- 5000 dvanajstotice rjuh brez šiva, iz dobrega, težkega
platna, tudi za največje postelje; — po 1 gld. 35 kr.;
dvanajstotica za 15 gld.
- Vsaki kupec, ki da skupiti ob jednom najmanje
15 gld., dobi nagrado, torej **gratis** švicarsko uro iz
francoskega zlatega bronu z dolgo verižico; za pra-
vilni tek se jamči 2 leti.
- Naročila v gotovini (s poštnimi nakaznicami ali
pa tudi povzetji) naj se pošiljajo z naslovom:
Erbschafts-Verwaltung Rabinowicz,

5. Jan. Nikl. Kraškovičevo v znesku 75 gld.
60 kr., do katere ima ubožen kmet Št. Peterske
fare pravico.

6. Jak. Ant. Fancoijevo v znesku 71 gld. 40 kr.,
do katere ima pravico uboga poštena nevesta me-
ščanskega ali nižjega stanu.

7. Jos. Feliks Sinovo v znesku 48 gld. 30 kr.,
do katere imata pravico dve najbolj revnih deklic.

8. Janez Krst. Kovačevo v znesku 151 gld.
20 kr., katera se ima razdeliti mej štiri v Ljubljani
bivajoče revne očete ali udove matere, ki imajo po
več otrok in uboštva neso sami krivi.

9. Ustanovo za posle od neimenovanega do-
brotnika v znesku 50 gld. 40 kr., katera se ima
razdeliti mej štiri uboge posle, ki neso več za delo
pa na dobrem glasu.

Prošnje za te ustanove naj se uložé s potreb-
nimi prilogami vred do **20. novembra 1883.**
pri magistratu.

Kdor hoče za več ustanov prositi, mora za vsako
ustanovo posebno prošnjo uložiti.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 8. dan oktobra 1883.

Župan: Grasselli.

G. PICCOLI,

lekarnar „pri angelji“, v Ljubljani,
na Dunajskeje cesti,
prodaja:

Rudninske vode.

Carlsbader Mühlbrun, 1 steklenica	gld. —40.
Sprudelsalz, 1 steklenica	" 1.—.
Franz Josef Bitterwasser, 1 stekle- nica	" —26.
Friedrichshaller Bitterwasser, 1 steklenica	" —35.
Giesshübl-Puchsteiner Sauerbrunn, 1 steklenica	" —30.
Gleichenberger Constantinquelle, 1 steklenica	" —25.
Krondorfovski cesarjevičinje Ste- fanije vrelec za bolezni želodca, pljuč in grla, 1 steklenica po	" —24.
Marienbader Kreuzbrunn, 1 stekle- nica	" —35.
Meerwasser-Mutterlauge, za pripra- vo morskih kopel, 1 steklenica	" —40.
Ofner Rákóczyquelle, 1 steklenica	" —22.
Preblauer Sauerbrunn, 1 steklenica	" —20.
Selters-Wasser, 1 steklenica	" —28.

Naročila se izvršujejo točno proti poštnemu
povzetju. (291—8)

Čudež industrije.

Samo 4 gld. 50 kr.

s ces. kralj. patentom prevedena

ura na nihalo,

ki bije in kaže datum,

v prefino poliranem okviru iz orehovega lesa
z nihalom in bronastimi utežami.

Razen teh prednosti ima ta ura neprecenljivo
lastnost, da se v temnej noči

c. kr. patentirano kazališče sveti

v jako čudovitem, vijoličastem, čarobno krasnem svitu
ter se za izdatno svetlobo

jamči 10 let.

Ta s svojimi prednostmi že itak prikupljiva ura
postaja pa še posebno nepogrešljiva in za vsakega
prepotrebna s tem, da **kaže tudi dneve**, in sicer
so nad številkami za ure v rudečej barvi utiš-
nene dnevne marke od 1 do 31 in ravno tako
rudeč kazalec kaže posebe vsaki dan svoj
datum, ne da bi ga bilo treba pomikati, nego tudi
ta kazalec goni kolesišče, ki je v uri.

Na stotine in stotine ljudij, ki so to uro videli
in kupili, bili so kar očarani zaradi nje nečuvne in

neverjetne cene.

Dolžne se smatramo opozarjati vsakega čitatelja,
da, odkar ure sploh obstojé, kaj jednega, praktič-
nega in izredno cenenege še ni bilo in znabiti tudi
v 100 letih več ne bode. (631—2)

Svarilo.

Vsaka moja ura ima na kazališči z zlatimi čr-
kami utišnjen napis: „**Patent**“.

Naročila, ki se izvršujejo le po poštnem povzetju
ali s prej doposlano gotovino, naj imajo naslov:

Patent-Pendel-Uhren-Fabriks-Depôt

F. SCHAPIRER,

Wien, Leopoldstadt, Schiffamtsgasse 20.

Oznanilo. Prodaja hoste.

Prihodnji četrtek 25. t. m. ob 9. uri zjutraj bode tako imenovani „Jezuitski boršt“ v Hrušici pri Bizoviku pod Ljubljano v 14 jednako velikih kosih prodan.

Kupci se vabijo, da se snidejo v vasi Hrušici (Birndorf).

O izjemno slabem vremenu vrši se prodaja v torek 30. dan t. m. (674-1)

Pogoji oznanili se bodo na mestu prodaje.

Umetne (234-50) zobe in zobovja

ustavlja po najnovšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradeckyjevega mostu, I. nadstropje.

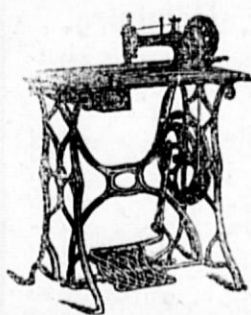
Hiša

z jednim nadstropjem, v sredi mesta, ležeča v jedni naj-živahnejših ulic, proda se takoj prostovoljno. — Več se zvé pri administraciji tega lista. (668-2)

Prevažanje ljudij in blaga v AMERIKO

najbolje in najceneje pri (238-15)

ARNOLD-u REIF-u, Wien, I., Kolowratring, Pastalozzigasse 1.

C. k. privilegij šivalnih strojev za zboljšanje šivanja.

Ivan Jax,
v Ljubljani, Hôtel Evropa.

Zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev

za družine in rokodelce, rabljivih za vsakatero šivanje. (376-20)

Šestletna garancija!

Poduk brezplačno. Na mesečne obroke po 4 do 5 gl.

Preselitev mokařije.

Podpisani zahvaljuje se za dosedanjo naklonjenost ter naznanja, da se je s prodajo mokař iz Cojzove hiše na Bregu preselil na sv. Jakoba trg v Virantovo hišo ter se priporoča tako svojim dosedanjim častitim obiskovalcem kakor slavnemu občinstvu sploh.

S spoštovanjem

Andrej Dolnar,
mokař.

(661-3)

Jemljem si čast naznanjati prijateljem cvetlic, da sem v njihovo prilicnost in za poskus mej zimsko dobo osnoval

prodajalnico cvetlic

na Kongresnem trgu št. 8, poleg gledališča,

kjer se bodo vzprejemala vsakeršna naročila na bouquete in vence ter na vse v to stroko spadajoče stvari, katera naročila se bodo točno izvajala. Priporočam se najtopleje vsem ljubimcem cvetlic.

(675)

Jos. Ermacora.

Berolin. ● IVAN HOFF, c. kr. dvorni fabrikant sladnih preparatov na Dunaji. ● St. Peterburg.

Ivanu Hoffu Zdravilno pivo iz sladnega izlečka.

Proti občnemu oslabljenju, bolečinam v prsih in želodcu, sušici, redkej krvi in nerednim opravilom spodnjetelesnih organov, izkušeno krepilo za okrevajoče po vsakej bolezni. Cena steklenici 56 kr.

Zasluzni diplom mejuarodne zdravstvene razstave v Londonu 1881. leta za medicinske tvarine in aparate v pospeševanje zdravja.

Podpisi:

Nj. veličastvo kraljica Viktorija angleška. — Nj. kr. visokost vojvoda Edinburški. — Spencer, predsednik razstave. — John Eric Erichsen, načelnik odbora. — Mark. H. Judge, tajnik.

Ivan Hoffov Koncentrirani sladni izleček.

Za bolne na prsih in plučah, zastarel kašelj, katere, bolezni v grlu. — Sigurnega uspeha in zelo prijetno za uživati. — V flaconih po 1 gl. in po 60 kr.

Ivan Hoffova Sladna čokolada.

Jako redilna in krepilna za osebe slabotnega telesa in živcev. Zelo okusna in posebno priporočati, kjer je zauživanje kave ker vzbujajoče zabranjeno. Zavoj 1/4 klg. po 1.80 gl., 90 in 60 kr.; zavoj 1/2 klg. 2.40 gl., 1.60 gl. in 1 gl.

Proti kašlju, hripavosti, bolečinam v prsih in želodcu, oslabljenju, sušici, slabej prebavljivosti, najuspešnejše krepilno sredstvo za okrevajoče po vsakej bolezni.

58 krat odlikovano. Ustanovljeno 1847.

Ivanu Hoffu, c. kr. dvornemu založniku, c. kr. svétniku,

dvornemu založniku skoro vseh evropskih suverénov, Dunaj I., Tovarniška zaloga: Graben, Bräunerstrasse 8., tovarna: Graben-hof, Bräunerstrasse 2.

Priznavanja in naročila visocih in najvišjih oseb leta 1882.: Cesarski visokosti nadvojvoda Karol Ljudovik, nadvojvoda Friedrich, kr. visokost princ Waleski, princesa de Ligne, vojvodinja Oldenburška, princesa Reuss, gč. pl. Ferenczy, čitateljica Nj. veličanstva naše presvetle cesarice, angleška bonne (varuhinja) Nj. cesarske visokosti princeze Marije Valerije, obitelj Meternich, Clau-Gallas, Karacsonyi, Batthyanyi, Rommer, nj. vzviš. fem. Filipović, grof Wurmbbrand itd. itd. — Priporočano po zdravniških prvakih, profesorjih dr. Bamberger, Schrötter, Schnitzler, Granichstätten in mnogo drugih Dunajskih.

Pet najnovjših poročil in zahval za ozdravljenje meseca septembra 1883. z Dunaja in z dezele.

Stotisočeri, ki so že nad vsem obupali, bili so rešeni po Ivan Hoffovih sladnih preparatih (zdravilno pivo iz sladnega izlečka), da so zadobili nazaj ljubo zdravje ter se ga še zdaj veselé. (Samolastno izrečene besede ozdravljenih.)

Vaše blagorodje!

Celo leto sem trpel na mučnem želodčnem kataru in kašlju: zaman so bili vsi leki, dokler nisem rabil Vaših izvrstnih Ivan Hoffovih sladnih preparatov. Čez nekaj mesecev izostane kašelj, tek se vrne, in moje zdravje je bilo po Vašem Ivan Hoffovem zdravilnem pivu iz sladnih izlečkov popolnem popravljeno. Vzprejmite mojo iskreno zahvalo. Ob enem priložim zahvalo v ogerskem jeziku, razglasite jo po širnem svetu.

Mezőkovacsáza.

Dr. Alojz Nagy, župnik.

Vaše visokorodje!

Prosim Vas, da mi takoj kakor hitro možno pošljete 13 steklenic Vašega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in dva zavoja sladnih bonbonov po poštnem povzetju. Z veseljem konstatujem, da Vaše fabrikate prav rad rabim, ter da mi ugajajo in koristijo. Z visokim spoštovanjem

St. Andrej pri Beljaku, 5. septembra 1883.

M. pl. Pechl, vodjeva soproga.

Zdravniško priznanje.

Častno mi je Vam naznanjati, da so se Ivan Hoffovi sladni preparati doslej pri vseh mojih bolnikih, kateri so že dolgo trpeli na težkem sopenju, slabem teku in prebavljenju, prav dobro obnesli; zatorej Vas vnovič prosim, da pošljete s poštnim povzetjem in naslovom: „G. Ivanu Guschallu v Brnu“ 28 steklenic zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in 3 zavoje sladnih bonbonov.

Spoštovanjem

Grottava, 9. septembra 1883. Dr. Josip Fröde, prakt. zdravnik.

SVARILO.

Zahtevajo naj se samo prvi pristni Ivan Hoffovi sladni preparati z varstveno znamko, katera je po c. kr. trgovinskem sodišči na Avstrijskem in Ogerskem registrovana (slika izumiteljeva). Nepristnim izdelkom drugih nedostaje zdravilnih sokov zelišč in pravilno izdelovanje Ivan Hoffovih sladnih preparatov ter po izjavah zdravnikov mogó celo škodljivo uplivati na zdravje.

Prvi, pristni, slizo razsnujoči Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsi zaviti so v višnjevi papir. Naj se izrečno le taki zahtevajo.

Ivan Hoffovi bonboni iz sladnega izlečka v višnjevih zavojih po 60, 30, 15 in 10 kr. (658-2)

Glavno zalogo v Ljubljani ima: Peter Lassnigg, trgovec s špicerijami.

Nadalje imajo zaloge: V Rekt: Nic. Pavčić, droguist; v Gorici: G. Christofolletti; v Mariboru: F. P. Holasek, na glavnem trgu; v Ptuj: J. Kasimir, lekarnar; v Celju: J. Kupferschmidt, lekarnar; v Kranju: Fran Dolenc, trgovec.

Paris. | London. | Budimpešta. | Gradec. | Hamburg. | Frankobrod na M. | New-York.

Vsi čiharni Ivan Hoffovi sladni preparati so bili 58 krat po cesarjih in kraljih odlikovani.

Ustanovljeno leta 1847.

Vence za gomile
iz umetnih cvetic
in trakove z napisi
oskrbuje točno in cenó v vsakeršnej
izpeljavi (656-4)
J. S. BENEDIKT
pri „Spinnerin am Kreutz“.

GOSTILNA „PRI SOLNCU“.

Udano podpisana si jemljem čast p. n. občinstvu naznaniti, da sem s pričetkom tega tedna odprla

gostilno „Pri solncu“,

Francévo nabrežje št. 17,

kjer se dobivajo okusna jedila, zajutrek, kosilo in večerja, kakor tudi dobro pivo in izvrstna vina.

Zahvaljevaje se vsem čast. gostom za dosežanje zaupanje, prosim nadalje prav obilne udeležbe in zagotavljam vedno solidno in točno postrežbo.

S spoštovanjem

Marija Wernig.

(673)

Francévo nabrežje št. 17.

Jaz kupujem raznovrstne suhe orehove plohe,

potem zdrave orehove herklje (hlode) od 18" naprej, javorjeve pa od 15" naprej.

Plačujem jih dobro. Prodajalci naj se mi naznanijo pod adreso

Karl Hofbauer,
fournierfabrika v Tržiču na Gorenjskem.

Zdatno znižane cene.

Kava

neposredno iz Hamburga

razpošilja kakor znano v izvrstni kvaliteti

Karol Fr. Burghardt, Hamburg,

v žakljih po 4³/₄ kg. netto, poštnine prosto z zavikom vred nemudoma po poštnem povzetju.

	5 kg. av. v. gld.
Mocca , pristno arabska, plemenita	6.30
Menado , izvrstnega okusa	5.40
Perl-Ceylon , jako fina in mila	5.40
Melange (zmes), posebno priporočati	5.30
Ceylon Plantation , jako slastna	5.—
Java , zlatorumena, jako fina	4.70
Cuba , modrozelená, briljantna	4.70
Afrik. Mocca , fina in zdatna	3.90
Santos , fina in močna	3.55
Rio , okusna	3.25
Čaj v izvrstnej izberi, 1/2 kile od	av. v. gld. 1.—
	do gld. 6.—

(318-22)

av. v. gld. 1.— do gld. 6.—

Otvorjenje gostilne.

Podpisani slav. p. n. občinstvu udano javlja, da je prevzel in otvoril

gostilno „Pri vrtnarji“,

v Gradišči št. 2, poleg nunskega samostana,

ter bode skrbel za dobra in pristna **dolenjská vina** in dobro **pivo**, za okusna **jedila** in za pazljivo postrežbo; prireja tudi izvrstno **kosilo**. — Priporoča se najudanejše

(667-2)

Jan. Jonke.

Pivovarna bratov Kosler-jev.

Izvrstno

marčno pivo

v zabojih po 25 in 50
steklenic

se dobiva iz (83-37)

ALOJZIJ MAYER-jeve

zaloge piva v steklenicah v Ljubljani.

Najbolje ter najceneje naročajo se
priznано dobre ročne mlatilnice, slamoreznice, vinske
tlačilnice ter vsi drugi kmetijski stroji

za točno plačilo in tudi na obroke

v najstarejši tukajšnji ter po vsem Kranjskem najbolj poznatej zalogi

pri **A. Debevč-u** v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 10, pritrlično.

(508-33)

Prememba gostilne.

Udano podpisani najljubneje naznanja, da je prevzel

gostilno „Pri kroni“,

v Ljubljani, v Gradišči št. 7,

ter da si bode prizadeval z okusnimi jedili, izvrstnimi vini, dobrim carskim pivom ter s točno postrežbo pridobiti si zadovoljnost p. n. gostov.

Toplo zahvaljevaje se za prijazno obiskovanje njegove dozdane gostilne v Koslerjevi restavraciji, prosi, da bi se mu tudi v novo vzprejetej gostilni ohranilo blagonaklonjeno zaupanje prečastitih p. n. gostov.

Tudi se vzprejemajo mesečna naročila na hrano.

Z visokim spoštovanjem

Karol Roitz,
gostilničar.

(687-1)

Zahvala in priporočilo.

Najudanejši podpisani smatra si v prijetno dolžnost izreči najiskrenejšo zahvalo svojim častitim p. n. naročevalcem za doslej njegovej trgovini izkazano zaupanje ter naznanja svojim častitim naročevalcem in sploh p. n. občinstvu, da se je iz svojega, mnogo let na Poljskajski cesti št. 12. obstoječega vrtnarskega trgovišča preselil na svoje kupljeno posestvo

na Vrtači ob Tržaški cesti, poleg c. kr. tabačne trafike,

na katerem je svoje vrtnarstvo jako elegantno uredil. Ob enem si usoja prositi svoje častite naročevalce, da bi svoje zaupanje izkazovali tudi na novem trgovišči, kjer je preskrbljen z vsemi v to stroko spadajočimi stvarmi, tako da je v stanu p. n. občinstvu popolnem ustrežati in to po veliko nižjih cenah, kakor doslej.

Posebno se o bližajoči se sezoni priporoča v **dekoriranje grobov**, v izdelovanje **bouquetov in vencev** v najnovejših veličinah; tudi ima bogato zalogo **trakov** raznih barv in kakovosti, iz atlasta in svile, ter jih opravlja jako elegantno, z napisi in brez njih, po fabriških cenah. Razen tega ima **suhe vence in bouquete** itd. vedno v zalogi.

V prilog častitega p. n. občinstva se nahaja njegova podružnica, trgovina s cveticami in semeni, še vedno ko doslej

v **Šelenburgovih ulicah.**

V obilo naročevanje se priporoča z odličnim spoštovanjem

ALOJZIJ KORSIKA,
umetni in trgujoči vrtnar.

(676-1)

Novost
s senzačnimi uspehi!

Ne presežno sredstvo

proti

slabemu teku,
navalu krvi,
napenjanju,
n a d u h i,
protinu,
hypochondriji,
kataru,
koliki,
glavobolju,
želodčnemu krču,
nervoziteti.

Sauveur de la vie.

Em. grofa Lichtenberga
tovarna likerjev
v Šmarji (na Kranjskem).

1 steklenica koncentrirano 1 gld.
20 kr. za mažo; 1 steklenica likerja 65 kr. za pijačo. Vsakej steklenici je priloženo vodilo za rabo.

Nepresežno sredstvo

proti

koleri,
rheumatizmu,
omotici,
bodljaju,
mrtvudu,
v o d e n i c i,
zobobolju,
difteritidi,
migreni,
prsneemu krču,
bolezni na jetrah.

(359-15)

Po receptu francoskega zdravnika. Čisto neškodljivo. Vnanje uporabljeno uteši takoj vsako bolečino. Za nenadne napade boleznij bi imelo biti pri rokah v vsakej družini, posebno ker se vzdrži leta in leta. Mnogo spričeval na razpolaganje.
Zaloga pri Viljemu Mayr-u, lekarnarju v Ljubljani; **Baumbach-u,** lekarnarju v Celji.

Bergerjevo medicinično
milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, krovčeni in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo milo iz smole** ima 40% koncent. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega drugega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne**, zahteva naj se odločno **Bergerjevo milo iz smole**, ker se pazi na znano varstveno marko.

Pri **trdovratnih poltnih boleznih** rabi se mestu mila iz smole z uspehom

Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,

a zahteva naj se vedno **samo Bergerjevo milo iz smole in žvepla**, ker so **inozemski ponarejanja** neuspešni izdelki.

Kot **milejše milo iz smole** za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično **milo za umivanje in kopanje** pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-milo iz smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši. (44-20)

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar **G. HELL v OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo:

V **Ljubljani** pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V **Kočevju** J. Braune. V **Krškem** J. Bomeker. V **Idriji** J. Wario. V **Kranju** K. Šavnik. V **Litiji** Jos. Beneš. V **Novem mestu** D. Rizzoli. V **Radovljici** A. Roblek. V **Vipavi** A. Konečny.